07.02.23р. 21гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Життя і творчість, гуманізм світогляду. Жанр новели у творчості М. Коцюбинського. Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна основа.

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

ЗМІСТ УРОКУ

І. Вивчення нового матеріалу.

Валерій Шевчук, досліджуючи творчий доробок М.Коцюбинського, писав, що докорінно змінилася манера письма митця в 1900 – 1902 рр., коли, за визначенням академіка Єфремова, письменник знаходить сам себе і стає тим незрівнянним Коцюбинським, яким ми його знаємо, тобто утверджує свій «сонячний імпресіонізм».

Impression – враження. **Імпресіонізм** як мистецький напрям виник у французькому живописі в XIX – на початку XX століття і був характерний тим, що відтворював не саму дійсність, а те, як вона впливає на людину, її емоції, душевний стан.

1. Робота в зошитах.

Риси імпресіонізму:

- психологізм у змалюванні персонажів;
- прагнення відтворити найтонші зміни в настроях, схопити миттєві враження;
- особливий лаконізм прози;
- ритмічність;
- багатство відтінків у змалюванні дійсності;
- збільшена увага до кольорів, звуків, яскравих деталей;
- одночасна відмова від великих соціальних проблем.

Основне завдання – витончене відтворення суб'єктивних вражень, мінливих відчуттів і переживань без заглиблення в їх суть.

Представники в літературі – М.Коцюбинський, В.Стефаник, О.Кобилянська, Г. Косинка.

2. Робота над новелою «Intermezzo».

- Яке враження справила на вас новела?
- Який твір називаємо новелою?

Новела – невеликий розповідний твір про незвичайну життєву подію з несподіваним закінченням.

Ознаки:

- глибокий психологізм;
- лаконізм;
- несподівана кінцівка.

- Яке значення має перелік дійових осіб на початку новели?

3. Складання схеми «Історія написання новели «Intermezzo» на основі біографічних матеріалів.

Створення «Просвіти» протест влади + хвороба + сімейні проблеми відпочинок у с. Кононівка написання новели.

Новела **«Intermezzo»** написана Коцюбинським у 1908 р. На цей період припадає багато важливих подій, приємних і не дуже приємних для письменника. У Чернігові було створено «Просвіту», яку очолив М. Коцюбинський. Культурно-освітня діяльність товариства занепокоїла губернатора та жандармів, що спричинило звинувачення в революційній пропаганді. Особливо загострилися стосунки із владою після того, як Коцюбинський виступив із протестом проти влади. «Ви не можете уявити себе, що я пережив, бачачи все те на власні очі (вішали, стріляли, били) і який це вплив мало на мої хворі нерви. Мені тепер ще гірше, ніж було: не можу ані спати, ані їсти. Ледве пишу до Вас (18.11.1905 р.),» - писав Коцюбинський

М.Чернявському. Потім підступні хвороби, які здавна підточували організм, давали все більше про себе знати. Очевидці згадували, що він танув, як свічка. Можливо, найдраматичнішим моментом цього періоду була внутрішня трагедія письменника, спричинена коханням до Олександри Аплаксіної. Сімейні стосунки з Вірою Дейшею були натягнути, лише діти не давали їм розірвати шлюб: «Я не залишу сім'ю, якщо навіть доведеться переступити через себе...» О. Аплаксіна писала: «Тільки Михайло Михайлович став іншим: тепер він майже не сміявся, завжди мовчав...»

Справжнім порятунком для нього стало гостювання в селі Кононівка у відомого мецената Є.Чикаленка, це було літо 1908 р. Так і було написано новелу «Intermezzo».

4. Проблемні запитання.

- Що означає слово «Intermezzo»?
- Як пов'язана назва новели у її змістом?
- Поясніть слова М. Коцюбинського?

«Читаю великую книгу природы, и когда научусь чему-то, буду писать. С тех пор я очутился в полном уединении чувствую, как я страшно устал душою… Не хочется видеть людей, вести разговоры. Хочется сбросить с себя всю волну людской грязи, которая незаметно заливала мне сердце, хочеться очистить и отдохнуть, » - писав митець.

5. Пояснення про жанрові специфіки твору.

«Intermezzo» - твір особливий, не схожий на будь-який інший. В ньому не має разгорнутого сюжету, зовнішнього конфлікту, діалогів і полілогів, які пожвавлюють сюжет, а є царство природи, панування Божої краси, розкіш барв і велич рідної землі. І все це в одне ціле зболеним авторським «я», яке шукає зцілення в обіймах природи. За жанром - це лірико-психологічна поема в прозі.

6. Складання схематичного розташування дійових осіб.



- Автор використовує прийом контрасту, зображуючи «пошуки відпочинку».

Світи ліричного героя

Світ «моїй утоми»	**Світ «сонця»**
Місто, суєта, скрегіт, бруд, людське горе, жорстокість, «безконечні мушу», страждання, болі, залізна рука...	Царство природи, розмаїття барв, звуків, тиша, спокій, білі Вівчарки (Пава, Оверко, Трепов)

Видимі «Intermezzo»	**Невидимі Сум і біль**
Ліричний герої (митець)	Моя утома
Селянин «звичайний мужик»	Залізна рука міста
Ниви у червні	Людське горе
Три білі Вівчарки	
Зозуля	
Жайворонки	

ІІ. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Дайте відповіді на запитання.

- Як ви розумієте зміст метафори «залізна рука міста»? (Залізо, замість землі – холодне каміння; холод у повітрі, серцях, цивілізація приречена на загибель).
- Чи вдалося б відпочити ліричному героєві у місті?
- Хто він, ліричний герой новели?
- Кому заздрить герой?
- Чи можна провести паралель між ліричним героєм і вівчарками?
- Як звали вівчарок? Що символізували їхні клички?
- Кононівські поля зображені саме в червні, чому?
- Чому спів жайворонка у ліричного героя асоціюється з арфою?
- Остання дійова особа з якою зустрічається ліричний герой є Людське горе. Чи готовий він до зустрічі?
- Розкрийте символічний образ цієї дійової особи?

(Становище народу, для якого митець відшукав свої сили).

2. Літературний диктант.

1. Оскільки у творі є дійові особи, то повинна бути й сцена. Що виступає сценою? *(Це душа героя...)*
2. Що ж таке «інтермецо» для героя новели? *(Спокій, пробудження душі на природі...)*
3. Новела «Intermezzo» присвячена… *(Кононівським полям)*
4. Яку фразу ліричний герой повторює тричі?.. *(Я втомився)*
5. Ознакою драматичного твору в новелі є… *(Перелік дійових осіб)*
6. Утому ліричний герой називає… *(Звір)*
7. Жанрову специфіку новели дослідники відносять до… *(Поезії в прозі)*
8. Чому ліричний герой заздрить планетам?.. *(Мають свої орбіти)*
9. Брат смерті… *(Сон)*
10. М. Коцюбинському присвоїли титул… *(Сонцепоклонник)*
11. Новела «Intermezzo» написана в… *(1908 р.)*

12. Сценою в новелі «Intermezzo» є… *(Душа)*

III. Підсумок уроку.

1. Робота в зошитах.

- Накресліть графік-схему, на якій зобразіть психологічні зміни в душі героя.

Утома □ стрес □ інтермецо □ спроможність прийняти людське горе...

IV. Домашнє завдання.

1. Доведіть, використовуючи цитати з твору, що герой, переживши тяжку душевну кризу, здатен знову повернутися до активного життя.
2. Прочитати повість М. Коцюбинського «Тіні забутих предків».
3. Намалювати ілюстрацію до твору М. Коцюбинського «Тіні забутих предків».